

УДК 341.1/8

Львова Є. О.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ІНСТРУМЕНТУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

В статті розглядаються теоретико-правові підходи до визначення міжнародно-правового механізму гуманітарної допомоги, аналізуються сучасні передумови та перспективи формування національного законодавства з питань гуманітарної допомоги. В статті відображена спроба визначити теоретичне бачення міжнародно-правового механізму надання гуманітарної допомоги в контексті розвитку науки міжнародного публічного права. Стаття має на меті розвинути таксономію методів, що застосовуються під час гуманітарної допомоги в міжнародному та національному праві, а також визначити які з цих методів є кращими. Визначено, що в аксеологічному розумінні гуманітарна допомога - це правове явище, що за класифікацією цінностей має особливий суб'єктний склад; в праксеологічному розумінні гуманітарна допомога носить людиноцентристський характер із сприянням розвитку людського потенціалу; в практично-функціональному – це щоденна діяльність уповноважених осіб з метою створення гідних умов для життя людей в надзвичайних обставинах.

Ключові слова: безпека, гуманітарна допомога, міжнародне право, міжнародно-правовий механізм, права людини

DOI 10.34079/2226-3047-2024-14-28-79-87

Постановка проблеми та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Захист гуманітарних прав людини лежить в площині інтересів всього глобального співтовариства. В умовах сьогодення гуманітарна допомога є невідомою складовою міжнародного співробітництва задля попередження та подолання негативних наслідків надзвичайних ситуацій.

В міжнародних договорах гуманітарна допомога позначається англійськими термінами «humanitarian assistance» та «humanitarian aid» і в теоретичному (доктринальному) напрямку представляє собою міжнародний інструмент, що має на меті надати високий рівень захисту прав людини, що закріплений у відповідній міжнародній правовій базі. В практичному (праксеологічному) напрямку, гуманітарна допомога – це повсякденна діяльність із використання засобів, методів, інструментів, які покликані забезпечити здійснення надання товарів і послуг нужденним верствам населення.

В останні роки в Україні правовий режим воєнного стану обумовив економічний розвиток українського суспільства, що пов'язаний із відновленням держави за рахунок реалізації програм гуманітарної допомоги. Таким чином, в Україні дослідження міжнародно-правового механізму надання гуманітарної допомоги має соціальне системоутворююче значення, оскільки торкається питань захисту найважливіших цінностей (життя та здоров'я людей) саме в площині захисту прав людини.

Проблематика міжнародно-правового механізму надання гуманітарної допомоги є предметом дискусії юристів і практиків, які досліджують це питання в рамках науки міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини. Теоретичним підґрунтям дослідження проблематики гуманітарної допомоги в рамках науки міжнародного права стали розробки вітчизняних науковців, зокрема, таких, як: М.Баймуратов, О.Батанов, Х.Бехруз, М.Буроменський, О.Буткевич, Ю.Волошин,

І.Грицяк, В.Денисов, Т.Короткий, Б.Кофман, О.Марцеляк, О.Музичук, Є.Сурілова, О.Тарасов, М.Хавронюк, В.Шаповал та інші.

Метою статті є висвітлення теоретичних та прагматичних підходів до питання міжнародно-правового механізму надання гуманітарної допомоги, визначення економіко-правових підстав для співробітництва з питань надання гуманітарної допомоги в Україні та проблематики вдосконалення правового регулювання реалізації програм гуманітарної допомоги в Україні.

Викладання основного матеріалу.

Гуманітарна допомога – це міжнародно-правовий інструмент, соціально-економічна проблематика якого полягає в меті зменшити страждання людей в умовах надзвичайних станів та війн (конфліктів, землетрусів, тощо).

Як інструмент міжнародного гуманітарного права гуманітарна допомога для захисту осіб в умовах збройних конфліктів використовується ще з того часу, як була підписана перша Женевська конвенція у 1864 році.

Окрім положень Статуту Організації Об'єднаних Націй 1945 року, базовими міжнародними нормами, що встановили мінімальні стандарти захисту людей у рамках концепції міжнародної гуманітарної допомоги, вважаються стаття 3 Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, положення Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, що стосуються захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II) від 8 червня 1977 року.

Ефективне застосування положень саме цих угод є вкрай необхідним для розвитку міжнародного законодавства, що регламентує надання гуманітарної допомоги в умовах збройних конфліктів, та закріплює принцип поновлення прав людини *ex post facto* за умов підтвердження наявності потреби. Ба більше, з теоретичної та практичної точки зору міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги може бути реалізований лише шляхом колективних дій держав.

Наприклад, стаття 70 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) визначає особливості реалізації операції з надання допомоги, а саме:

1. Якщо цивільне населення будь-якої території, яка перебуває під контролем сторони, що бере участь у конфлікті, крім окупованої території, недостатньо забезпечується запасами, згаданими у статті 69,¹ то проводяться операції з надання допомоги, які мають гуманітарний та беззастережний характер і здійснюються без будь-яких несприятливих особливостей за згодою між сторонами, заінтересованими в таких операціях щодо надання допомоги. Пропозиції щодо надання допомоги, що відповідають вищезазначеним умовам, не розглядаються як втручання у збройний конфлікт або як недружні акти. При розподілі поставок допомоги пріоритет надається таким особам, як діти, вагітні жінки, породіллі й годувальниці, які згідно з Четвертою конвенцією або цим Протоколом користуються особливими пільгами та особливим захистом.

2. Сторони, що перебувають у конфлікті, і кожна Висока Договірна Сторона дозволяють швидке й безперешкодне перевезення всіх поставок, обладнання та

---

¹ а саме одягом, постільною білизною, засобами притулку та припасами, істотно важливими для виживання цивільного населення окупованої території, а також предметами, необхідними для відправлення релігійних обрядів Див. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

персоналу для надання допомоги згідно з цим розділом, і сприяють йому, якщо навіть така допомога призначається для цивільного населення супротивної сторони.

3. Сторони, що перебувають у конфлікті, і кожна Висока Договірна Сторона, які дозволяють перевезення поставок, обладнання та персоналу з метою надання допомоги відповідно до пункту 2:

а) мають право на проведення технічних заходів, включаючи огляд, за умови виконання яких дозволено таке перевезення;

б) можуть обумовити такий дозвіл тим, щоб розподіл допомоги проводився на місці під контролем Держави-покровительки;

с) жодним чином не змінюють первісного призначення поставок допомоги й не затримують їх перевезення, за винятком випадків термінової необхідності в інтересах відповідного цивільного населення.

4. Сторони, що перебувають у конфлікті, забезпечують захист поставок допомоги і сприяють їх швидкому розподіленню.

5. Сторони, що перебувають у конфлікті, і кожна аінтересована Висока Договірна Сторона заохочують ефективну міжнародну координацію операцій з надання допомоги, зазначених у пункті 1, та сприяють їй.

Загальновідомо, що в умовах міжнародних збройних конфліктів держави зобов'язані як забезпечувати гуманітарну допомогу, так і сприяти її отриманню постраждалими особами згідно до потреб, проте варто підкреслити, що в теорії міжнародного публічного права відсутня напрацьована доктрина про те, що невиконання вищезазначених статей не тягне за собою міжнародну кримінальну відповідальність для держав, а також не є деталізованою положеннями джерел міжнародного гуманітарного права.

Дослідник М. Ліппольд замислюється над питанням конкуренції між нормами міжнародного гуманітарного права та права прав людини та їх ефективністю, вказуючи, що «якщо застосовується право прав людини, тоді застосування міжнародного гуманітарного права може, в залежності та в наслідок певної концептуалізації, зменшити рівень захисту. (Lippold M. (2016))

Вбачається, що в цьому контексті важливою є взаємодія суб'єктів реалізації гуманітарної допомоги та координації їх діяльності, а також вироблення нових міжнародних норм із забезпечення контролю за виконанням та ефективністю міжнародного законодавства в цій сфері.

Наприклад, на рівні Європейського Союзу гуманітарна допомога та цивільний захист є частиною зовнішніх дій ЄС закріплених у статті 21 Договору про Європейський Союз. Стаття 214 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі - ДФЕС) є основою для операцій ЄС з надання гуманітарної допомоги та створення Європейського корпусу добровільної гуманітарної допомоги.

Згідно зі статтею 21(2)(g) ДЕС, Союз прагне допомагати населенню, країнам та регіонам, які стикаються з природними або антропогенними катастрофами. Компетенція щодо цивільного захисту базується на статті 196 ДФЕС та регулюється Рішенням № 1313/2013/ЄС про створення Механізму цивільного захисту Союзу. Генеральний директорат Європейської комісії з цивільного захисту та операцій з гуманітарної допомоги (ЕЧНО) є не тільки донором з гуманітарної допомоги, а ще відповідає за координацію операцій цивільного захисту на рівні ЄС.

Правила надання гуманітарної допомоги, включаючи інструменти її фінансування, викладені в Регламенті Ради (ЄС) № 1257/96 (Регламент про гуманітарну допомогу). Гуманітарна діяльність, що ґрунтується на фундаментальних гуманітарних принципах гуманності, нейтралітету, неупередженості та незалежності, спрямована на

надання спеціальної допомоги, допомоги та захисту людям у країнах, що не входять до ЄС, які постраждали від природних або спричинених людиною катастроф. Серед директив, що забезпечують якість продуктів, можна виокремити наступні: Директива 85/347/ЄЕС щодо відповідальності за неякісну продукцію, зі змінами, внесеними Директивою 1999/34/ЄС, а також Директива 2001/95/ЄС щодо загальної безпеки продукту, Директива 85/74/ЄЕС щодо відповідальності за неякісну продукцію. Загальні рамки політики гуманітарної допомоги та її принципи та викладено в Європейському консенсусі щодо гуманітарної допомоги Council Regulation (EC) No 1257/96 of 20 June 1996 concerning humanitarian aid (2007).

Україна як соціальна держава є підписанкою Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права і визнала право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло, і на неухильне поліпшення умов життя. Разом із держави-учасницями Пакту вона має вживати належних заходів щодо забезпечення здійснення цього права, визнаючи важливе значення в цьому відношенні міжнародного співробітництва, заснованого на вільній згоді. Також держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнаючи основне право кожної людини на свободу від голоду, повинні вживати необхідних заходів індивідуально і порядку міжнародного співробітництва, які б включали проведення конкретних програм для того, щоб:

а) поліпшити методи виробництва, зберігання і розподілу продуктів харчування шляхом широкого використання технічних і наукових знань, поширення знань про принципи харчування і вдосконалення або реформи аграрних систем так, щоб досягти найбільш ефективного освоєння і використання природних ресурсів, і

б) забезпечити справедливий розподіл світових запасів продовольства відповідно до потреб і з урахуванням проблем країн, як імпортуючих, так і експортуючих продукти.

Також, на нашу думку, цікавим є факт, що однією з особливостей взаємодії міжнародних організацій у сфері надання міжнародної гуманітарної допомоги є те, що організації, які в своїй діяльності надають допомогу нужденним особам або групам людей, які постраждали в наслідок певних негативних життєвих обставин, залежать від ступеню співпраці із органами державної влади в країнах-реципієнтах гуманітарної допомоги. Як приклад, можна навести співпрацю *per se* Руху Міжнародного Червоного Хресту, місцевих громадських організацій та органів публічної влади.

В Україні категорія гуманітарної допомоги пов'язана із іншими правовими категоріями, а саме: гуманітарні потреби внутрішньо-переміщених осіб, мігрантів, військовослужбовців, тощо, що своєю чергою, також потребує також розробки механізму захисту для цієї категорії осіб, і для гуманітарних працівників. Про це свідчить напрацьована правова база, що надає можливість виокремити три форми, у яких міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги знаходить нове відображення: рівень міжнародних організацій (ММУО та МНУО) (Тарасов О. (2014, с.309)), рівень окремих держав, рівень українських волонтерів (юридичні особи та індивіди). (Музичук О. (2023))

У Законі України "Про гуманітарну допомогу" гуманітарна допомога визначається як цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або

тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту;

Донори гуманітарної допомоги - це юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України або іноземної держави, та фізичні особи, що перебувають в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами. Отримувачі гуманітарної допомоги - юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні (без створення юридичної особи), визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку отримувачами гуманітарної допомоги:

Гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зовнішніх зносин, шляхом перерахування коштів в іноземній валюті на банківський рахунок іноземної держави. Перерахування коштів здійснюється у встановленому законодавством порядку. Гуманітарна допомога у вигляді залучення сил цивільного захисту з метою проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, для життєзабезпечення постраждалих тощо надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або іншим уповноваженим центральним органом виконавчої влади, якому підпорядковані такі сили. Гуманітарна допомога у вигляді залучення формувань служби медицини катастроф для надання медичної допомоги постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту".

Отже, наочним є факт, що актуалізується завдання міжнародного співтовариства щодо удосконалення існуючої системи інституцій надання гуманітарної допомоги. Беручи до уваги недосяжний ефект визнання проблематики надання гуманітарної допомоги з точки зору ревізійного підходу (від лат. *revisio* - перегляд), зазначимо про необхідність перегляду сталої доктрини надання гуманітарної допомоги органами правопорядку. Зокрема, як підкреслив М.В. Корнієнко, Національна Поліція може брати участь у гуманітарних операціях та наданні допомоги постраждалим внаслідок воєнних дій. Вони залучаються до евакуації цивільного населення, надають медичну допомогу та допомагають у відновленні інфраструктури. (Корнієнко, (2023, с.132))

Також, міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги можна представити крізь призму діяльності міжнародного штабу допомоги українцям – світового об'єднання благодійних фондів, організацій, бізнес-спільнот, ЗМІ та державних органів влади, торгових палат з 70 країн світу. Метою міжнародного штабу допомоги українцям є налагодження світової комунікації та координації з державними інституціями, дозвільними установами та центрами, медичними закладами, волонтерськими організаціями, бізнес-спільнотами задля допомоги біженцям, військовим та цивільному населенню.

Загалом, гуманітарні організації, які надають гуманітарну допомогу, можна поділити на групи за деякими критеріями в залежності від їх компетенції захисту та допомоги на організації, що мають у якості місії міжнародний захист постраждалих осіб та мають компетенцію робити аналіз ситуації в державі, державної політики та процедур з метою захисту основоположних прав громадян в рамках міжнародного гуманітарного права.

В цілому, активним міжнародними організаціями, що працюють в сфері

здійснення гуманітарної допомоги в Україні є:

1. Офіс ООН з координації гуманітарних питань (ОСНА): Координатор з гуманітарних питань в Україні - провідний партнер уряду в справі координації дій з міжнародним гуманітарним співтовариством; Національна робоча група з гуманітарних питань;
2. Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) в Україні;
3. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) в Україні;
4. Організації Північноатлантичного договору (НАТО) – одним із основних напрямів діяльності є надання гуманітарної допомоги країнам, постраждалим від стихійних лих та техногенних катастроф;
5. Комітет з питань гуманітарної допомоги та продовольчої допомоги (СОНАФА) - головний форум в Європейському Союзі для обговорення політики гуманітарної допомоги, яка зосереджується на питаннях її впровадження, ефективності та координації;
6. Представництво Верховного Комісара ООН у справах біженців в Україні (UNHCR) - в тому числі здійснює підтримку уряду та громадських організацій, які забезпечують потреби ВПО через надання юридичної, матеріальної та соціальної допомоги;
7. Бюро гуманітарної допомоги USAID (ВНА) - надає життєво важливу гуманітарну допомогу, включаючи їжу, воду, притулок, невідкладну медичну допомогу, санітарію та гігієну, а також найважливіші послуги з харчування для найуразливіших і найважче доступних людей у світі.

Важливою умовою забезпечення ефективності міжнародно-правового механізму гуманітарної допомоги на сучасному етапі є необхідність оптимізації діючого законодавства в сфері забезпечення певних гуманітарних принципів в умовах воєнного стану в Україні. Проте, варто відзначити, що на практиці ще й досі існують корупційні виклики кооперації між міжнародними організаціями та місцевою владою, що призводить до низького рівня участі громадян у формуванні та реалізації державної політики з питань надання гуманітарної допомоги, адже в Україні інституціоналізація правової політики з урахуванням сформованої соціальної концепції гуманітарної допомоги ще не надбала ознак системності.

Висновок та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Сьогодні все більше актуалізується завдання міжнародного співтовариства щодо удосконалення існуючої системи гуманітарних інституцій. Саме в цьому контексті міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги створює екзистенційний контекст цивілізаційного вибору з метою дотримання принципів народо- та природозбереження, акцентуючи увагу на діяльність локальних неурядових організацій.

Встановлено, що міжнародно-правовий механізм надання гуманітарної допомоги ще формується, проте загроза третьої світової війни стала чинником, що сприяє посиленню заходів контролю за наданням гуманітарної допомоги не тільки в нашій державі, а й за кордоном.

Підкреслимо, що за зазначених умов міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги дає можливість забезпечити:

- контроль за рухом грошових та товарних потоків,
- оцінку перспектив та ефективності використання,
- аналіз взаємодії громадянського суспільства та влади,
- моніторинг додержання принципу нейтральності, справедливості, контролю за розповсюдженням коштів з боку громадянського суспільства, тощо.

Також, міжнародно-правовий механізм надання гуманітарної допомоги можна

розкрити у вигляді наступних положень:

- 1) в аксеологічному розумінні гуманітарна допомога - це правове явище, що за класифікацією цінностей має особливий суб'єктний склад;
- 2) в праксеологічному розумінні гуманітарна допомога носить людиноцентристський характер із сприянням розвитку людського потенціалу;
- 3) в практично-функціональному – це щоденна діяльність уповноважених осіб з метою створення гідних умов для життя людей в надзвичайних обставинах.

Отже, виявлено комплементарну природу феномену гуманітарної допомоги, що також носить міждисциплінарний характер та є інститутом декількох галузей міжнародного гуманітарного права, міжнародного права прав людини та права Європейського Союзу. Як висновок, інститут гуманітарної допомоги в Україні знаходиться в площині діяльності неурядових організацій не тільки різних рівнів суспільних відносин (міжнародного, національного та локального), а ще й різних правових режимів цивільно-військового співробітництва – правового режиму під час війни (для держав-учасниць збройних конфліктів) та в умовах мирного часу (для закордонних донорів),

Список використаної літератури:

- За матеріалами сайту Міжнародного штабу допомоги українцям. URL: <https://dopomoha.org.ua> (accessed on October 30, 2024)
- Корнієнко М. В. Забезпечення прав людини органами правопорядку в екстраординарних умовах: доктринальний аспект : монографія / М. В. Корнієнко. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 170 с.
- Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР, N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
- Музичук О.М. Адміністративно-правове регулювання гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О.Дідоренка №3(2023).с.68-77 doi:<https://doi.org/10.33766/2524-0323.103.68-78>
- Про гуманітарну допомогу: [Закон України](#) від 22 жовтня 1999 року № 1192-XIV. *Відомості Верховної Ради України*, 1999 р., № 51, ст. 451 із наступними змінами.
- Проблемні питання у сфері здійснення гуманітарної допомоги в Україні: аналітичний звіт. URL: https://www.rpk.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/TAC_HumAid_consolidated_fin-vidredagovano.pdf (accessed on November 1, 2024)
- Тарасов О.В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії: монографія/О.В.Тарасов. Х.: Право, 2014.512 с.
- [Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field. Geneva, 22 August 1864](#), URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gc-1864/state-parties> (accessed on October, 30, 2024)
- Humanitarian aid and civil protection. Available at URL: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/04.html> (accessed on November 1, 2024)
- European Consensus on Humanitarian Aid. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/european-consensus_en (accessed on November 1, 2024)
- Lippold. M. *Between Humanization and humanitarization? Detention in armed conflicts and the European Convention on Human Rights*. in ZAORV, 2016 V.76. P.67. Available at URL: https://www.zaoerv.de/76_2016/vol76.cfm(accessed on October 30, 2024)
- The Geneva Conventions and their Commentaries. Available at URL:<https://www.icrc.org/en/law-and-policy/geneva-conventions-and-their-commentaries> (accessed on November 1, 2024)

References

- [Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field. Geneva, 22 August 1864, URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gc-1864/state-parties> \(accessed on October, 30, 2024\)](#)
- Humanitarian aid and civil protection. Available at URL: <https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/04.html> (accessed on November 1, 2024)
- [European Consensus on Humanitarian Aid. URL: \[https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/european-consensus_en\]\(https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/european-consensus_en\) \(accessed on November 1, 2024\)](#)
- [International headquarters of the aid to Ukrainians \(materials of the official webpage\), available at URL: <https://dopomoha.org.ua/> \(accessed on October 30, 2024\)](#)
- Lippold. M. *Between Humanization and humanitarization? Detention in armed conflicts and the European Convention on Human Rights.* in ZAORV, 2016 V.76. P.67. Available at URL: https://www.zaoerv.de/76_2016/vol76.cfm(accessed on October 30, 2024)
- [Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava ratyfikovano Ukazom Prezhydii Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR, N 2148-VIII vid 19.10.73. \(The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ratified by the Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR\).](#)
- Korniienko M. V. Zabezpechennia prav liudyny orhanamy pravoporiadku v ekstraordynarnykh umovakh: doktrynalnyi aspekt : monohrafiia / M. V. Korniienko. – Odesa : Vydavnytstvo «Iurydyka», 2023, 170 p. (in Ukrainian)
- [Muzychuk O.M. Administratyvno-pravove rehuliuвання humanitarnoi dopomohy v umovakh voiennoho stanu. Visnyk Luhanskoho navchalno-naukovoho instytutu imeni E.O.Didorenka №3\(2023\), p.68-77 doi:<https://doi.org/10.33766/2524-0323.103.68-78>](#)
- [Problematic issues in the field of humanitarian aid in Ukraine: analytical report \(in Ukrainian\) Available at URL: \[https://www.rpk.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/TAC_HumAid_consolidated_fin-vidredagovano.pdf\]\(https://www.rpk.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/TAC_HumAid_consolidated_fin-vidredagovano.pdf\) \(accessed on November 1, 2024\)](#)
- [Pro humanitarnu dopomohu: Zakon Ukrainy vid 22 zhovtnia 1999 roku № 1192-XIV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 1999 r., № 51, st. 451 iz nastupnyimi zminamy \[Law of Ukraine on humanitarian aid № 1192-XIV\] \(in Ukrainian\)](#)
- The Geneva Conventions and their Commentaries. Available at URL:<https://www.icrc.org/en/law-and-policy/geneva-conventions-and-their-commentaries> (accessed on November 1, 2024)
- [Tarasov O.V. Subiekt mizhnarodnoho prava: problemy suchasnoi teorii: monohrafiia/O.V.Tarasov. Kh.:Pravo, 2014.512 p. \(in Ukrainian\)](#)

Стаття надійшла 23.11.2024

Ielyzaveta Lvova

INTERNATIONAL-LEGAL MECHANISM OF HUMANITARIAN AID AS AN INTERDISCIPLINARY INSTRUMENT FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS

The article examines theoretical and legal approaches to the definition of the international legal mechanism of humanitarian aid, analyzes the current prerequisites and prospects for the formation of national legislation on humanitarian aid. The article reflects an attempt to determine the theoretical vision of the international legal mechanism for providing humanitarian aid in the context of the development of the science of international public law. The article aims to develop a taxonomy of methods used in humanitarian aid in international

and national law, as well as to determine which of these methods are the best. It was determined that, in the axiological sense, humanitarian aid is a legal phenomenon that has a special subject structure according to the classification of values; in the praxeological sense, humanitarian aid has a human-centered character with the promotion of the development of human potential; in the practical-functional sense, it is the daily activity of authorized persons with the aim of creating decent conditions for the life of people in extraordinary circumstances.

Keywords: *humanitarian aid, human rights international law, international legal mechanism, interdisciplinary instrument, security*